

Laiškas Valerijai Čiurlionytei, [po 1916-05-23], [Petrogradas].

Vakar rašiau, rašiau ir nepabaigiau —

Vakar rašiau, rašiau ir nepabaigiau — gal šandie kaip norints baigsiu.

Labai apsidžiaugiau, kad tu verti Norvidą [1]. Ką Belinskis [2] rašo apie vertimus, aš neatsimenu, tik žinau, kad jis jų negerbia. Tiesa, jis ir turi už ką negerbti. Bet su Belinskiu sutikt visai negali. „И река, отразившая звездное Небо и ветви плакучей ивы, не может быть Небом и ивой, пребудет рекой убегающей, но отражение Неба и звезд и ветвей не имеют ли также собственной чары, и не радость ли тем, кто не может видеть Небо, увидеть его отраженным в зеркале.“ [3] Taip apie vertimus sako Balmontas [4]. Jis teisės turi kur kas daugiau, negu Belinskis. Bet ir jis dar per mažai inkainoja vertimus. Idealus vertimas yra tveryba, nei kiek ne žemesnės vertės už savitąją. Gal dar aukštesnė. Čia, be inkvėpimo, turi būt kritiko jausmas. Laikuos Belinskio geriausias vertikas buvo N. Polevoj [5], bet jei žiūrėt dabarties akimis — tai juk tik mizerija. Bet šandie jau turint vertėjus, kaip Baltrušaitis [6], Ivanovas [7], Briusovas [8], Balmontas, apie idealų vertimą šneka leistina. Ypač lietuvių kalbon. Žinai, kaip dabar man prisiėjo susidurt arčiau su lietuvių kalba — pasirodo, kad tai neišpasakytai vaizdi ir turtinga. Aš tik dabar tepradedu pajusti visą grožę. Painiausias svetimos kalbos vaizdas lietuvių kalbon išverčiamas, tik reikia pajust jos dvasia ir pasimokint. Ir aš esu be galo patenkintas savo tarnyste [9]. Aš tiek daug jau išmokau ir kiek dar išmoksiu! Kasdien aš su didesniu įniršimu rausiuos po žodynus ir rankioju deimantus. Tiek grožės, tiek neapčiuopiamų supratimų, tiek vaizdų! Juk tai aš atidengiau (žinoma, dėl savęs tik, nes kiti jau senai mato) naujus šaltinius, naujus turtynus! Iš tikrųjų aš dabar jau filiologiją pamėgau — tai būtinas elementas, kad abelnai žmogaus tverybą numanyti, ir itin poeziją. Vaizdų, sąvokų, supratimų santara, vieno reiškimo vystymos iš kito — viskas dėl manęs taip nauja ir taip indomu, kad aš jau iki kaklo paskendęs. Ir man dabar verst lietuvių kalbon dešimtį kartų lengviau, negu seniau buvo. Lietuvių kalbon viskas išverčiama. Ir todelei versk Narbutą [10] ir negalvok daug. Dėlei atsiilsėjimo mano — kol kas dar nieko nežinia. Kol nebus galo su ligonbučiu — aš apsigyvent išvažiuot niekur negaliu. Aš pats apie tai galvoju, bet dabar nieko nepadarysi. Yra dar keblesnių dalykų. Su broliene [11] aš jau visas mėnuo nepažįstamas ir todelei atsieina ne kartą rytą ar vakare papasninkaut truputį...

Bet tai mažmožiai... — Jei Zoska [12] iš tikrųjų taip kalba ir galvoja, kaip tu rašai, tai man liūdna daros, tik ne todėl, kad tai mane užgautų, o todėl, kad jos, kaipo žmogaus, gaila... Bet juk tai prastai sakant — *безобразие* [13]. Ar verta apie tai kalbėt? Šeinaus [14] adresas toks: Sverige, Stockholm, Dalagatan No 44, I tr. Ignas Jurkūnas. Kam tau jo adreso prisireikė?

Pas mane jau pusiaunaktis.

Praslinko ilgų lūkesių diena, ir naktis atlankė tyli ir negailestinga...

Amžino sapno Sesulei... Amžino džiaugimos ir žydėjimo...

Pas mane ant stalo irgi gėlės ir aš jas ir eidamas gulti, ir rytą kėlęs bučiuoju...

Ir dabar tuos laukinius žiedelius išbučiavau — tegu mano Sesulei būna lengva.

Labanaktis, Sesutėle.

Bolyt[i]s.

KOMENTARAI

- [1] Cyprianas Kamilis Norvidas (1821-1883), lenkų rašytojas, dailininkas. Romantizmo atstovas.
- [2] Visarionas Grigorjevičius Belinskis (1811-1848), rusų kritikas, garsėjęs tiesmukumu ir ryžtingumu.
- [3] ~ *rus* = „Ir upė, atspindėjusi žvaigždėtą Dangų ir verkiančio gluosnio šakas, negali būti Dangum ir gluosniu, bus tik nubėganti upė, bet ar neturi savito kerinčio žavesio Dangaus ir žvaigždžių, ir šakų atspindys, ir ar nedžiugu tiems, kas negali matyti Dangaus, pamatyti jo atspindį veidrodyje“ (Константин Бальмонт, Зовы древности. Гимны, песни и замыслы древних).
- [4] Konstantinas Balmontas (1867-1942), rusų poetas, eseistas, vertėjas.
- [5] N. Polevoj – Puškino laikų žurnalistas ir kritikas.
- [6] Jurgis Baltrušaitis (1873-1944), poetas, eseistas, vertėjas, diplomatas.
- [7] Viačeslavas Ivanovas (1866-1949), rusų poetas simbolistas, literatūros kritikas, filosofas.
- [8] Valerijus Briusovas (1873-1924), rusų poetas simbolistas, literatūros kritikas, vertėjas.
- [9] Kalbama apie 1916 m. gegužės mėn. pradėtą darbą „Lietuvos ūkio ir trobesių atitaisymo sekcijoje“.
- [10] Teodoras Narbutas (1784-1864), istorikas romantikas, tautosakos ir kultūros tyrinėtojas, archeologas, inžinierius architektas.
- [11] Tatjana Sruogienė.
- [12] Sofija Čiurlionienė.
- [13] ~ *rus* = bjaurus dalykas.
- [14] Ignas Šeinius (tikr. Ignas Jurkūnas) (1889-1959), lietuvių ir švedų rašytojas, Lietuvos diplomatas, spaudos darbuotojas. 1915 m. pasiūstas dirbti į Stokholmą Lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti įgaliotiniu.